

S'a reintronat stravechiul matrimoniu al religiunii cu libertatea.

(Va urmă.)

Cestiunea de naționalitate.

Urmărea mai la vale reportul comisiunii dietali emise în cauza naționalităților. Comisiunea asternă sub ./ un proiect alu seu propriu, era sub ./ a-latura cunoscutului proiect alu deputaților romani si serbi, accentuându în fața casei că acestuia proiect din urma este alu minorității comisiunii.

Adeveru este că naționalitățile au fostu in minoritate in comisiune, — dense sunt in majoritate numai in tiéra si numai candu trebuesc a suporta sarcinile publice.

Ungurii, majoritatea comisiunii, nu au facutu unu proiect ale caruia principie se vedu de ajunsu din reportu.

Folosirea limbei naționali ungurii nu ni-o permitu deplinu neci la județie, neci la administrație, neci la afacerile besericescii.

Advocatulu romanu are se pledeze unguresc, ampliatulu romanu luera numai unguresc, municipiulu romanu trebuie se aiba protocolu unguresc, si adunantiale besericescii au se ingrigesc de unu protocolu unguresc. Ce ni mai remane?

Diferitelor confesiuni, in corespondintele intre sine, li se impune limb'a unguresca. Metropolia romana din Sibiu, avendu de lucru cu metropolia romana din Blasius, va trebuu se corespunda unguresc, asi pretinde legea.

Municipielor in corespondintele lor, li se impune limb'a unguresca. Romanii din Fagaras au se scrie unguresc la romanii din Naseudu.

Proiectulunguresc pare că i-e grătia de naționalitate, se feresce a numi macar veri un'a, cu atat'a mai vertosu e departe d'a li recunoscere existența politica in tiéra. In parerea ungurilor nu existu neci romani, neci serbi, neci rușeni etc., ci existu numai „nemagiari,” si noi cu totii suntemu indesati sub aceasta numire „negativă,” suntemu o negatiune pre bieta tiéra.

Totă acestea le afirma ungurii pentru cuventulu că asi pretinde unitatea si intregitatea tierii, pre candu ei nu facu nemica pentru aceasta unitate, ci numai — uti figura docet — pentru maganismu.

Cu unu cuventu: Naționalitatile ceru si pretindu drepturi naționali pentru a scapă din gura magiarismului, era magarii credu cumca pretensiunilor naționali vor satisface prin aceea că vor impune tuturor naționalităților — magiarismul!

Rim'a este forță seraca in acăsta poesia. De doă-spre-dicee ori termina versulu masculin cu: escu, si de optu ori termina versulu feminin cu esce. Dă-dieci de escu pentru siese-spre-dicee strofe!

Intr'o poesia: „Resaritulu lunei,” gasim strofe energice (energia este marele caracteru al poesiei), descrie lupta romanilor in contra ungurilor:

Dar Romanii nu vor pace, nu vor trist'a umilintă Ce asupra loru aduce unu necinstito tracatu, Ur'a loru e ne impacata! etc.

Dar dupa victoria romanilor asupra ungurilor, poetulu revine la idei generose si democratice.

Dar romanii fi ai celor ce'n vechime se luptara, Cu sudori adaptu pamantului, castig ucran'a cu dureri, Sunt plugari, — si alte nume, omeni nuoi se inaltia, Omene n'semnat si mandri de vechimea loru de ieri,

„Trecutulu la monastirea Délului” este o plangere pentru ruinele Tergoviscei; dar dupa o'da sublima, inflacarata, via, a marclui poetu Carlovă, aceasta poesia este palida, repeate chiar ce a disu Carlovă. Spre exemplu:

Totu e taentu si gelniciu; ince asi cum esci, Singura porti povară marrei romanesci.

Totă aceste poesii traduse in prosa n'ar

Senatul imperial.

In cas'a ablegatilor senatului, carea reincep siedintele sale in 5/17 optovre, se votara pana acum'a două legi de interesu confesional si un'a militară. Cele două sunt: legea pentru casatoriele misste ale creștinilor de confesiuni diferite, si legea pentru incercarea impacarii consotiloru nainte de despartirea județiala.

Proiectul de lege pentru casatoriele mestece, compusu prin starintia ablegatoru greco-oriental si evangeliu, de comitetul confesional dupa principiul egalitatii confesional, cuprindea 6. articoli, si anume: 1. despre vestirea casatoriei in biserică fiecaru dintr cei logoditi; 2. despre incheierea matrimoniu si cununia prin veri care dintr pastorii ordinari ai celor de diferite confesiuni; 3. despre dejudecarea casurilor de despartire dupa prescrisele bisericei, de carea se tienu casatoritii de presentu, fara privire la confesiunea de mai nainte candu au incheiat matrimoniu; 4. despre delaturarea astănumitului impiedecamentu al „catolicismului,” dreptu care unu sotiu despartit nu se poate casatorii cu o persoană catolică; 5. despre anularea decisiunilor contrarie de mai nainte; si 6. despre dispuseiunile necesarie si validitatea legii.

Cum se vede din acestea, cuprindea acestu proiect de lege tot cele de lipsa spre aplanarea incurcaturelor si pregravatiunilor confesional de pana acum; ince venindu obiectul la tratare, cu totă că ablegatorii Andrievici si Schneider din punctul de vedere al egalitatii confesional de aperat proiectul de lege in totu cuprinsulu seu, articulul 3. si 4. despre procedura in casuri de despartire si delaturarea impiedecamentului catolicismului, cadiu la votare cu o majoritate numai de vr'o diece voturi, ceea ce n'ar fi urmatu, daca bancele ministeriale nu s'ar fi pus in miscare pentru caderea astoroi doi articoli. Asa remasera votati numai 4. articoli referitor la incheierea casatorilor mestece, ceea ce este totu de unu folosu mare pentru creștini gr. orientali, de orace in casuri de casatoria cu cei apuseni, nu vor fi mai multu siliti a se cununa modo imperativo in biserica straina.

Cea lalta lege, referitor la incercarea impacarii celor ce voiesc a se desparti, sa propusu de regim si anume din cauza, că preotii rom. catolici recusau a intră in raportu cu judecatorie c. r. in atari casuri de despartire a casatoriei. Resultatul desbaterii a fostu, că decisiunile din §§. 104, 107 si 132. ai codicelui civil, prin care partile litigante erau obligate a merge in scopulu impacarii in trei ronduri la pastoriu de suflete, s'au desfintat, lasandu-se numai in voi'a loru, de a merge la preutu său ba.

In fine s'a votat legea pentru intregirea armatei in anulu 1868 cu unu contingent de recrute de 56.548. din tierile reprezentate in senatul din Viena, dupa ce dieta din Pest'a date invoreea la unu contingent de 40.792. Suma contingentului de recrute peste totu face 97.340, asa-dara cu 12.340 mai ma-

re, de cum era indatinat in anii trecuti, ceea ce se justifica prin necesitatea de a intregi armata pana la 748.429 de combatanti.

Discursul parintelui Andrieviciu referitor la legea pentru casatorile mestece.

Inalta casa! Dupa publicarea legii interconfesional din 25 maiu a. c. in Bucovina, se intrebau șmenii de a rondulu, cum de vine, că atare lege nu cuprinde neci o iota in privintia casatoriei personalor de diferite confesiuni crestine? Din mai multe parti si anume nu numai din tabera confesiunii mele ci si a celor laalte fui adese intrebatu, cum de eu, ca membru alu comitetului confesional, nu potu face, ca acele punte, in care se atingu atat de adese si de semitoriu diferitele confesiuni, se se reguleze pe bas'a principiului de egala indreptare?

Trebue se marturescu, că nu mi era lulu usioru, de a da responsu la acele intrebari. Cu multu mai greu mi era a combate felicitatele conjecture si indoile si, adeveru dicindu, spiritele nemultamite le alinai numai cu promisiunea că legea pentru casatorile mestece, compusa deja de comitetu, dupa reincepera siedintelor senatului, de securu va veni la tratare.

Domniloru! proiectul respectivu de lege este dejă pusu spre votare. Cu totă inse, că ceea ce se ascépta cu nerabdare in Bucovina, se ascépta si prin alte tieri, nu lipsescu voci, cari pledea pentru amenarea unei legi speciale pana la compunerea unei legi generale de casatoria. Adeveru se spunu că asta mangaiare mi vine asemenea cu acelaia ce dice omului lesionat de fome: ascépta frate pana ce vom ară si vom semenă si se va face pane nouă, caci din farmurile de pane vechia nu te vei satură.

Dara ce va remană din tota legea, cadiu articulul alu doile si alu treile, dicu unii altii? E adeveru că cadiu la votare acesti doi articoli, remanu numai acele decisiuni, ce se refereau la interventiunea preotisca in casuri de casatoria a personalor de confesiuni diferite. Eu nu negu că stergendu-se decisiunile in privintia despartirii matrimoniile, perde legea o parte esentiala din semnetata sa. Eu prevedu si aceea că la aplicarea §. 5 din legea interconfesionala din 28 maiu a. c. in casuri de procese pentru despartire, judecatoriu va fi adese in nedumire. Cu totă acestea, asta lege si simplificata, remane de o cumpenitate si unu pretiu deosebitu, de orace prin ca celu putieni la incheierea de casatorii se restituie o egalitate de dreptu a cetatenilor si se corespunde unei recerinti simtitoare de prin tierile cu poporitate de confesiuni diferite.

Asta lege redusa in ochii unor dintre membrii casei, va fi perduto tota insemetatea, ba audiramu argumentandu si asi: Dupa caderea articulilor 3 si 4 cu decisiunile de despartire de casatorii, nu ni merge multu dupa asta lege, si daca ea in stadiile ulterioare ale legislatiunii se va inmormenta, nu ne vom vaieră dupa ea.

Si eu precepui că cei ce stau in posesia unea deplina a privilegiilor create printr §§. 71 si 77 din codicele civil, nu au nevoie de a se cantă pentru inmormentarea legii, presente; daca eu ve facu, domnilor, atenti la imprejurarea că intre poporale din monarhia, grupele confesiunale, ce sunt constrinse si ne-dreptatate prin decisiunile atinse, dora că nu sunt asi de menunte, ca se nu merite atentiu si ajutoriu.

Unui Lazaru lesionat de fome si ranit de necaduri, erau scumpe si farmele de pane, ce cadeau din măs'a bogatului; era apostolul Paulu, carele văteamu in drepturile sale de cetățeniu, a disu: „Sum civis romanus, facu apel la Cesarul” i prinse bine si aceea că celu putieni i se mai slabira catusiele. Cu atat'a mai insematu si mai fericiu lucru trebuie se fie, daca cele laalte confesiuni se vor eliberă de catusiele din §§. 71 si 77 a codicelui civil, daca acei cetăteni vor participa din farmturele egalei indreptatiri confesiunale.

Si acei onorabili vorbitori, cari dusera cuventul in contră acestui proiect de lege, nu voia a concede o nedreptare in afacerile matrimoniile. Eu subseriu bucuriosu dechiaratiunea loru, si mai adaugu inca numai acăstă a in unu statu constitutionalu juridicu neegalitatea de dreptu urdita printr §§. 71 si 77 a codicelui civil in ceteatienii de diferite confesiuni, ar fi se nu mai stee neci o di mai multu.

Raportulu

comisiunei dietali emise in cestiunea de naționalitate.

Comisiunea si-a implinitu detorintia si-a gatit proiectul de lege relativu la egal'a in-dreptare a naționalităților.

Candu alatura cu stima acăsul ./ acestu proiectu ca rezultatul finalu alu lucrarii ei, trebuie se indegeteze aceea circstantia că no avendu instructiune speciala, ea a fostu avizata a-si alege insasi atatu punctul de manevrare catu si principiile direptiunali ce se cu-prindu in elaboratu.

Comisiunea totusi spăra că opulu ei va corespunde, barem in partile principali, acelui pareri, ce onorat'a casa le impreuna conceptul cestiunici de naționalitate; pentru că ea si-a imprumutat ideia fundamentala din adres'a la cuventul de tronu, si la specificare a remasu intre otarale ei.

Adres'a din anulu 1866 febr. 24 dice asi: ne vom nisufi a implini ce pretinde binile comunu alu patriei, si ce ni impune detorintia cetatenésca. In lucrările noastre, purcindu din principiile fundamentali constitu-tionali, vom considera de cincisura in totu deun'a dreptatea si ecuitatea pentru toti ceta-tienii de tota clas'a foră destingere de limba si confesiune. Mai cu séma vom considera si aceea ce am expresu dejă in umilita nostra adresa din anulu 1861: „că semtiul național ce se totu desvoltă pretinde a fi respectat, si că nu se poate acă aplică mesur'a timpuriilor trecute si a legilor mai de multu. Nu vom uită că locuitorii nemagari ai Ungariei

mai fi de catu nisice articoli de dñaru, scrisori la amici si bileté dulci.

Catra acestea este unu genu de poesia in care poetulu pare maiestru. Este alusionea politica, luandu form'a fabulei. Aceste alusioni avura pentru romani unu intinsu interesu sub domnia lui A. Ghica.

De cate ori fuge cineva de idei generale si se marginesc intre ale nostre, dice cate ceva nou, originalu, si acestu nou, acestu originalu ce nimeni n'a mai tratatu, este frumosu. Vom dă de exemplu satir'a facuta „Mórtea lui Sion”. Aceasta este dupe noi nu numai cap d'opera alu poetului de care vorbim, dar ni se pare cea mai distinsa satira ce a aparutu in limb'a romana.

Ionu Eliadu Radulescu.

Romanii de dincăzici, sub inițiurirea ideilor grecesci lasau la o parte numele loru romani si luau nume greci și puneau o cōda gréca. Iunii romani cari studiau literatur'a elena vechia, inceantati de stralucirile ce inceuntau eu aureole fruntile poetilor si filosofilor Greciei, si-dau numele aceluia mare barbatu anticu cu are fie-cine parea mai multu

romani anca de la scola ieu cate unu nume roman: Domicianu, Traianu etc., lasandu numele parintilor la o parte. Este negresitu o ideia frumosă într'acăstă: vor se dovedeșa originea latina, amorea pentru marii barbati romani. Dar noi credem că in cariera lui erilor frumosă nu este numele șmenilor mari care radica pe unu omu, ci meritulu seu personalu: meritulu personalu alu romanului de astazi pote se ni dee nume totu atatu de gloriosu ca numele străbunilor foră a fi totu acelea. Potem enumeră cateva personale cōpte cunoscute si stimate cari pōrtă nume luate din istoria Romanilor si cari s'au facutu cunoscute si sunt stimate, nu prin medilocirea aceloru nume vechi, dar prin meritulu loru personalu, prin faptele loru cari ar fi ilustratul d'opotrivă numele de Badea Ionu precum a ilustratul pe acela de Domicianu.

D. Ionu Radulescu, roman din Tergovisce, dintr'o familia vechia, redusa ca toti boerii de nămu la modest'a cariera a vietiei campene, anca de atunci candu boerii său conductorii ostirci romane fusera prizoniti de Fanarioti, copilu anca si-dete nume de Eliade, sub impresiunea inspiratiunilor lui Omeru.

Ionu Eliadu Radulescu fuse celu d'anteiu

roman in Valahi'a care se ocupă de limb'a romana Elu celu d'anteiu inobilă pros'a si poesi'a romana care pana atunci jaceau in coruptiune si erau privite ca nisice șpeti caror'a societatea nu pastrase unu locu la banchietul vietici. Șmenii de scientia, de literatura, poeti, erau priviti de societate ca nisice fintie netrebuințiose intru interesele mari ale societatei; pusi in rondulu nebunilor, meniti a inbucură cu laudele loru pe cei poterici in dilele de diafetu; inventati, literatori, poeti, aveau numele despretiutoriu de Dascali. Scientia literale, poesi'a vediendu-se astfelu tratate, ele easi populor roman uitară originea marirei loru si credura că astfel era misiunea loru trista pe acestu pamentu!

Candu cineva voiesce a numi unu popor, o clasa, un individu: Sibaritul, intielege calificatiunile de molaticu, slabu, datu la desfătari, la lusu, fricosu, plapandu, afemeiatu, voluptosu, tematoiu de lupte si arme. Originea acestui cuvent vine de la unu orasius Sybaris din Itali'a de jos, in Lucania, pe malul lacului Tarente, care, dupa traditiune, fusese cladit 721 de ani nainte de Cristu, de catra Aheeni si Tredienieni. Teremulu acelei tieri era atatu de roditoriu, comerciul ei atatu

sunt chiar asiè si cetatienei Ungariei, si noi suntemu gat'a, cu sinceritate a li garantá prin legge totu ce pretindu interesele loru si interesu comunu alu patriei in privint'a acésta. Noi vom urmarí principiele dreptatii si fratiei si la aducerea legilor ce privesc interesele diferitelor natiunalitati."

Cari se fie acele interese a le locitorilor nemagiari, ce ar trebui garantate prin legge? ce cere in privint'a acésta interesulu comunu alu patriei? aceste două intrebari a trebuitu comisiunea se le decida ca se pôta propasi secru.

Comisiunea n'a intardisatu neci unu momentu intru deciderea loru.

Cetatienei nemagiari intrebuintieza si astadi tòte drepturile politice si sociali.

Legea nu face destingere intre cetatienu si cetatienu, n'a datu neci in trecutu intrebuintarea drepturilor politice, capacitatea pentru oficiu si posesiune numai unei séu altei natiunalitati, ci le-a datu acoste, dupa concepte de atunci, nobililor cu diplome.

Locitorii nemagiari suferu dupa legile sustatatoré ceva restringere intru intrebuintarea limbei materne.

Comisiunea a fostu de parere că dens'a numai asiè precepe bine spiretulu adresei si pe bas'a acosteia si detorint'a sa, déca proiectulu incredintiatu ei, lu va compune mai cu séma in acésta direptinne, si déca va statori cu precugetare mesur'a egalei indreptatirii a limbii materne.

Comisiunea a potutu luá de cincisura in acésta privintia numai binele comunu alu patriei, si in lucrarea ei a mersu fora clatinare pan' acolo, pana unde i-au iertatu interesele si respectele generali ale intregitatii politice a statului, gubernarea, justitia si jurisdicțiunea.

Ea exprime deplin'a indreptatire egala a limbii pentru individu. Asiè:

Fie-care cetatienu pote intrebuintia liberu limb'a sa materna fatia cu regimulu statului, fatia cu besericile, scólele si comunelc, si capeta insciintari si resolutiuni de la organele respective in limb'a sa materna.

Comunele, reuniunile, institutele private si besericile si-alegu liberu limb'a protocolu lui si a manipularii.

Jurisdicțiunile potu portá protocolele loru, pe langa limb'a statului, si in alte limbe.

Fie care pote vorbi in limb'a sa materna la adunarile comunali, jurisdicțiunali, beseresci si in ale reuniunilor.

Se ascurra deplina indreptatire egala pe terenul reuniunilor, instructiunii publice si gubernarii besericesci, ca se pôta se-si desvolte liberu locitorii nemagiari ai tierii natiunalitatea loru in tòte direptiunile.

Din contra, s'a feritu comisiunea, atatu pentru interesulu statului, catu si pentru interesulu singuraticilor cetatienei, de tòte acele dispositiuni cari ar poté periclitá séu tocma face cu nepotintia gubernarca unificata a statului, justitia corespondiatória scopului si jurisdicțiunea buna si grabnica.

De aceea a pastratul drepturile naturali ale limbii oficiale de statu catu s'a potutu in totu locul, unde cetatienu singuraticu nu

apare in organismulu statului ca atare, á ca amployatu, séu organu medilocitoriu.

Cà óre asemenea deslegare a cestinei de natiunalitate va corespunde acceptarii comune: acésta multu depinde de acolo, cà cum se compunu si cum se judeca acele puncte de vedere cari se tienu de conceptulu de natiunalitate in dilele nostre.

Maioritatea comisiunei e de parere că deslegarea acésta va indestulá si trebuie se induseze pretensiunile ecuitabile a le cetaeiniloru de diferte natiunalitati, cari sunt clamat si spres sustinerea comună a statului; pñtru că afara de acésta, alta modalitate de deslegare ar face cu nepotintia si justitia buna si grabnica si administratiunea corespondiebita scopului, séu ar trebui tiéra imparitita in teritorie natiunalni, si drepturile minoritatii subordinate eventualei majoritatii in tòte locurile.

Acésta inse neci fiili nemagiari ai patriei comune n'ar dorí-o.

Sub // se alatura proiectulu aloru trei membri din comisiune, a deputatilor Antoniu Mocioni, Stefanu Branovacichi si Svetozar Miletici, care este proiectulu minoritatii.

Pesta in 2 noemvre n. 1868.

(g) Dle Redactor! Dati-mi voia a adauge din parte-mi cateva splicatiuni si repective completari la cele ce publicarat in pripa in nr. de ieri alu Albinei asupra conferintiei deputatilor natiunalni in caus'a de natiunalitate.

Mai antau de tòte afati că la acea conferinta participara deputati romani 20, serbi si ruténulu Dobrzansky, si că — in catu se tiene de proiectulu de lege alu subcomisiunei in caus'a natiunalitatiloru, acel'a se condamnă si respinge in ceea mai completa unanimitate, cu cea mai viua indignatiune. Acì domnii Georgiu Ioanoviciu si Mihályi nu se deosebira chiar cu nemic'a de Hodosiu, Mocioni si Babesiu.

Declararea fratiloru ardeleni prin gur'a lui Bohatielu si Puscariu a desceptat aprobari entusiastice, si — neghioiba una, despre carele nu meritá se atinga corespondintele (==) dvostre, n'a fostu in stare se strice catu de pucinu armon'a generala. Insusi acelu dnu suatosu, a caruia cutediare si nedependintia fatia de ai sei este atatu de cunoscuta si faimósa, tocmai pre catu i este de constata terairea si servilismulu facia de dnii stepanitori ai nostri, — insusi densulu — trebuie se spunu adeverulu că nu s'a scolatu ca se combata votulu generale, ci numai ca se spuna că acel'a — *prin intemplare (!?) este si alu seu, si că — numai pentru acésta* se tiene de elu, ne standu elu altmintrelea in solidaritate cu — colegii sei natiunalni. (Dar cu colegii sei magari — candu s'a ingagiatu dlu Ionu Balomiri la solidaritate? — seu candu si-va luá cutediare a li-o spune si acelor'a că nu stă cu ei in solidaritate?? Red.)

In catu se tiene de proiectulu de lege alu romanilor si serbilor, dlu secretariu de statu Georgiu Ioanoviciu a rogatu pre colegii sei natiunalni, ca — cu privintia la puseiuniea

sa oficiale, se-lu deslege de indetorires d'a-lu sprigini si aperá pre acel'a in totu cuprinsulu seu, fiindu că intr'ensulu se afla unele despusestiuni si principie, pre cari densulu, pre catu timpu imbraca postulu de secretariu de statu, dupa convingerea sa nu le-ar poté sustiené. Si — dnii colegi ai sei natiunalni, in partea mai mare, marturisescu ceva-si *pré pe usioru* i acordara indemnitatea ceruta, adeca permisa in privint'a dlu Ioanoviciu exceptiunea, ca densulu se aiba numai a combatte proiectulu unguriloru, fora se fie oblegatu a sprigini pre alu romanilor si serbilor.

Considerantie pentru cari deputatii nostri se invora atatu de usioru la acésta exceptiune sunt — d'o parte, pentru că neci unuia nu-i potea veni la socotela ca dlu Ioanoviciu se-si paresesca séu periclite postulu ce-lu occupa in folosulu nostru; d'alta parte, pentru că dlu Ioanoviciu prin cererea de indemnitate de la colegii sei natiunalni, a recunoscutu invederatu solidaritatea cu ei si dreptulu loru d'a dispune in acésta privintia prin majoritatea voturilor loru. (Ce mare diferintia in-tre portarea acestui bravu si inteleptu barbatu si intre a dlu Ionu Balomiri! Red.)

In fine ce se tiene de cestine, că — cum se se compórtă deputatii nostri in casulu, daca din care-va parte s'ar propune primirea proiectului de lege alu subcomisiunei in caus'a natiunalitatiloru? — Dupa ce mai multi au arestatu, că neci acel'a nu e mai bunu in esința, de catu cel'a alu comisiunei, altii érasi cu regulamentul casei in mana, au dovedit, că de acel'a deocamdata nu pote se fie nici vorba, — *pentru asta data s'a aflatu o resolutiune in acésta cestine cu totulu de prisosu.*

Atat'a am tienutu de lipsa a adauge din parte-mi despre aceea conferinta, intru inter-resul causei.

Buda-Pesta, in 2 novembre 1868.

(u) Cine a ceditu cu atentiu responsulu dlu deputatu dietalu Dr. Alesandru Mocioni, adresatu organului stangei centrali „Hazánk“ acel'a nu se va mai indof neci pre unu momentu despre insemnetatea adeverului eu-prinsu si desfasuriatul in acel'a.

Partitele dietali magiare, desí differescu in-tre sine in privint'a unoru principie fundamentali, cari tientescu — in dis'a loru — la ascurarea autonomiei si la independint'a Unariei, totusi intr'o privintia li se intalnescu aspiratiunile, li se intalnescu intr'acelu scopu neumanu si condamnabilu: intielegemu scopulu egemoniei magiare, si prin asta magiarisarea.

Scopulu acesta l'urmarescu ungurii foră intrerumpere, in man'a multelor loru promisiuni de mai nainte. Se demustrămu asta afirmatiune a nostra.

Kossuth, Klapka si Teleky promitu in memorandulu loru adresatu lui Cus'a, egala indreptatire tuturor natiuniloru nemagiare, capitani séu Voivodi nationali, si multe altele; si ore diet'a de acum n'a facutu asemenee promisiuni? si ce vedem u astadi, candu magarii sunt la potere? totu acele-si idei si tendintie nefericite, cari produsera catastrofa din 1848.

Se lasamu ca se vorbescu despre aceste tendintie pericolose „Hazánk“ care sta sub conducerea pretinsiloru liberali Tisza, Ghyczy et consortes.

„Fiindu că „Romanulu“ a publicat memorandum lui Kossuth, Klapka si Teleky intru tota estensiunea lui, astămu de lipsa a-lu face cunoscute — desí numai in estras — onor, publicu cetitoriu“, si dupa ce aretă principiele mai de frunte din acel'a, trecu si la proiectulu lui Kossuth despre egal'a indreptatire a natiunalitatiloru, si facendu-lu cunoscute in liniamintele lui principali, incheia in urmatorulu modu: „Cine doresce a cunoșce acestu proiectu mai de aproape, si punctatiunile lui, le pote affá cercuscise in votulu separatu a lui Antoniu Mocioni, Miletici si Branovacsy, care déca s'ar primi, atunci ar trebu se urme o adeverata migratiune de popóra, care tòte si-vor avea pe conducatorii loru“. Éra mai departe dice totu acestu organu: déca se va delaturá votulu separatu a dlu Antoniu Mocioni — care e a tuturor romanilor — atunci mai multi deputati nemagiari vor paresi die'a intre demonstratiuni solene. Nu scimus in catu sunt basate aceste afirmatiuni, atat'a inse se vorbesce din partea unoru individu bine informati, că ministrii Andrássy si Eötvös respingu veri ce solidaritate cu acelu proiectu presentat din partea lui Horváth-Kerkápolyi, desí se scie cu tota positivitatea, că chiar aceste ministri au votat in conferinta pentru acestu proiectu urgisitu. Nu ne indoimur neci pre unu momentu, că viitorul va trage vellu de pre aceste misterie, si adeverulu va straluci in deplin'a lui splendore.

In legatura cu cele premise, venim a aduce la cunoscintia onor, publicu cetitoriu că die'a tierii a tienutu astadi o sedintia securta dar neinsemnată, dandu-se spre cetire numai referatele comisiunilor pentru cale fe-rate, si pentru bugetulu instructiunii publice; inse eu asta mai insemnată si mai interesanta a fostu pentru noi romanii sedintia sectiunei a 5 — tienuta totu astadi la 10 óre in caus'a natiunalitatiloru. Deputatii nostri nationali, dd. Sig. Popoviciu si Ionu Popoviciu — Desseanu — ca membri acestei sectiuni — au pare-si sedint'a neacceptandu-se votulu separatu a dlu Antoniu Mocioni, de bas'a desbaterei. Magarii — intre cari si Klapka — uimiti de acésta procedura resoluta, s'au incercat din resoteri a-i retiné, ca se partecipe la desbatere ulteriori; inse tòte fura indesiertu, romanii se departara. Óre nu pote face astfelui si dlu Mihályi?

Fatia cu resolutiunea deputatilor nostri amintiti, documentara serbi din aceeasi sectiune: Trifunatz si Stratimirovics unu indiferentismu ne mai auditu, neinfatisandu-se neci unulu in conferinta. Éta ce facu posturile ministeriale! Dintre deputatii nostri rentorsi, avuramu ocaziea a vedé pe dnii: Georgiu Mocioni, Popoviciu-Deseanu, Hodosiu, Tincu si Macelariu. Speram că in dilele acestea vom poté salutá pre toti deputatii nostri romani intr'o cununa completa. Asiè se fie!

Spiritulu de romanismu triumfă, propaga in natiune si prepara evnimintele politice ce urmară.

Se ne inturnam la Eliade. Viatia sa este cunoscute, este scrisa de elu insusi. Ilu vom luá dar ca poetu.

Capulu seu d'opera in poesia este *Sburatoriu*. Doa óde facura pe Safo o mare poetă. Sburatorulu facu pe Eliade unu mare poetu. In acésta idila este natur'a; dar natur'a de multe ori este imorală, este hidósa; poesi'a sa este morală, este frumósa si naturala in ceea ce nu este nimicu esagerat, nimicu mininoiu, nimicu mortu. O poesia trebuie se unescă trei conditiuni ca se fie perfecta; cata se fie cu putere cugetata, cu adancime simtita, cu elegantia expresa. Aici se gasesc aceste conditiuni. O singura eróre avem de ridicat, o eróre ce se detoră limbei de atunci, care atunci nu se luá in séma, dar care asta-di supera urech'ia; este expresiunea: *pe vine*. Sepăte indreptă.

Noi reproducem aici acésta poemă formósa, simpla, graciósa si romana, si crede-mu că am disu destulu despre talentul poetic al autorului.

(Va urmá.)

Dimitriu Bolintinéu.

felulu de substantie escise spre a li intarif stomaculu obositu; se profumau cu ambru, cu mosc, ca se reinvidie nervele delicate, intaritate despasmine; aveau istericale ca femeile nervóse, patulu de pufu nu era unu asternutu destulu de móle pentru acesti sibariti obositi, palidi copii a unui sesu mai barbatu de catu densii. Locitorii din Cotronu cadiura cu armele asupra sibaritiloru cari, nescindu a se batte cu armele, se lasara a se robí in anul 510. Pe la 444 sibariti mai cladira nu departe de cetatea vechia, o alta cetate, Thurium; dar nu potura a traí din caus'a certeloru intre densii.

Ast-felu crá si societatca romana nainte de regeneratiune candu apară Lazaru si dupa elu toti acei barbati cari contribuia la regeneratiunea Romaniei nainte si in urm'a revolutiunei din 1821. In locu de a perí, gratia bunilor romani ce mai remasesera, Romanii se regenerara.

Ionu Eliade pe care la inceputu adversarii sei ilu numiau *gazetariulu*, rupse a-cestu velu alu unoru prejudecati nascute din spiritulu de coruptiune si detesciintelor, literelor rangulu loru in societatea romana.

Scolariulu lui Lazaru impreuna cu mai

multi juni romani, P. Poienariu, S. Marcovici, Moroiu, Potea si altii, Eliade beu la isvorale asemnate ale natiunalitatii romane. Acestei discipoli erau meniti a respondi in natiune in tòte ramurile aceea ce ei invetiasera de la Lazaru, acestu Zamolse modernu. Boerii romani cari mai pastraseră caracterulu loru liberu, incepura a se gandi că sunt romani. O scóla romana se face la Golesci de boeriulu Constantin Golescu. Aronu Florianu si Eliade sunt chiamati a dá viétia si desvoltare acestei scoli. O scóla romana Acésta miscă pe Fanarioti. Lipcanii tatari plecara la fanaru, uneltele strainiloru criticara. Era atunci o scóla romana ceea ce astadi este anca armarea tutulor romanilor, o ideia nostra. Ce felu? dicau grecii, romanii potu se invetiști in limb'a loru? Ce felu? romanii potu se se armedia si se se bata? dicu astadi anca urmasii acelor triste scoli de caderi si injosiri. Golescu si toti partinasiile ideei a instrui pe romani in limb'a loru, fusera incarcati de blamuri; banuiti că sunt pusii de rusi se atitie spiritele contra porței Otomane, contra fanaticilor. Man'a pretesei de la templulu Tiraniei se preperă a aprinde focul care trebuia se arda pe acesti culpi reformatori.

Economia.

Tergulu de Viena

Preturiile negoziilor sunt:

centenariului (marge, marge)

Bumbaculu	Egiptianu	— fl.	— fl.
"	Nordamer. middl.	72.50	76.—
"	Grecescu	—	—
"	Levantinu 1.	53.—	57.—
"	Persjanu	—	—
"	Ostind. Dhol. fair	56.—	58.—
"	" midd. fair	54.—	56.—

Canepe'a de Apatin	18.50	22.75	
"	Itali'a, curatita fina	60	74 fl.
"	mediolefă	42	55 "
"	Poloni'a naturala	16.75	19.50
"	curatita	24.—	31.—

Imulu natural de Polonia	17.50	20.—
" " Moravia natural	27.50	37.50

Mierea naturala de Ungari'a	19.—	20.50 "
" " Banatu alba	20.—	22 "
" " Ungari'a galbena	19.50	21.—

Sementi'a de trifoiu din Stiria de cent.	cea rosia	curatita
" " lucerna italiana	26.50	27.50
" " francésca	31.—	33.—
" " ungurésca	42.—	45.—
" " curatita	—	—

Talp'a lucrata (Pfundleder	prim.)	92 "	97 "
" " (,, Corametti)	83 "	89 "	

Pelea de bou, uda cu cörne,	cea din Poloni'a de	25.—	26
" " din Ungari'a de	27.—	28	
" " uscata cent.	61.—	64 fl.	
" " vaca	61 "	64 "	
" " vitielu	127 "	131 "	
" " fora capetino	113 "	116 "	
" " cu capetino	85 "	92 "	
" " din Poloni'a cu cap.			

Cleiu'l pentru templari celu negru	15.75	16.50
" " celu brunetu	23.25	25.—
" " celu galben.	23.75	25.—

Oleulu de inu	25.25	25.50
" " rapitia (rafinatu)	23.—	24.—
" " terpentinu galitaniu	16.—	17.—
" " rusescu	15.25 "	16.—
" " austriacu	17.50	18.—

Colofoniu	6.25	—
Smol'a negra	6.25	—

Uns'brea de cenusia din Iliri'a	18.—	19.—
" " Ungaria (alba)	16.—	17.—
" " (albastra	13.50	14.50

Rapit'a din Banatu, metiu'l	austriacu	5.25
Perulu de capra din Romani'a	25.—	26.—

Lan'a de óie, cea de iérna	85 "	100 "
" " véra	80 "	90 "
" " mielu (fina)	160 "	180 "

" " óie din Transilvan'a	90 "	—
" " Brail'a, Jalomitia	66 "	68 "
" " Roman'i'a mare	64 "	65 "
" " mica	58 "	—

" tabaci (Gärber) din		
Romani'a	52 "	—
" óie din Banatu, cea		
comuna, grósa	50 "	—
" óie din Banatu tigala	55 "	—
" véra din Besarabi'a	—	—

Uns'brea de porc	37.50	39.—
Slanin'a afumata (loco)	39.—	— 40.—

Cér'a din Banatu si din Un-		
gari'a, cea galbena	112 "	— 116
cea nalbita	145 "	— 150
Pruneli'le uscate, din (cent.)	11.—	— 12.50

Zaharulu Raffinade	35.—	36.—
" Melis	32.50	34.—
" Lompen	32.—	—

Seulu de óie din Romania	—	—
Coltiani (Knopern) I. din 1867	14.50	15.50

" II. "	1867	13.50
---------	------	-------

Dirdie (Trentie Unguresci, albe	10.50	11.25
" — jumetate albe	9.50	10.25
" — obele	8.25	8.75
" — ordinarie	7.25	7.50

VARIETATI.

= Vana sine viribus ira. „Presse“ reproduce după „Corr. du Nord. Est.“ nisice laude pentru boerasii din Romani'a că sunt ómeni forte capaci, că ar fi bine se ajunga la guvernă, dar nu potu de Bratianulu, — apoi adaugă că unu aginte turcescă a fostu pe as-

cusu la Bucureșci și i-a asecuratu de gratis Pórtei dacea ar poté se alunge pe Carolu. Vointia ar fi la boerasi, dar nu e potintia ca în palma. Nu scim, spre necezulu boerilor său spre bucuria romaniilor, Ddieu insanatosiă po Carolu.

= (La conflictulu din Galati.) Monitorul publica in nr. 221 urmatoreea constatare facuta de D. Ministrul de Interne relativ la cele intemplete in Galati: „Unu colportore israelit a intratu pe la 9 óre de demanétia in birtulu lui Mathias, supusu austriacu, și s'a rugatu de baietulu Ghifia din sala se-i ajute a tăia nisice batiste; baietulu s'a oferit a-i face acestu servitul; din nenorocire inse pe la a trei'a batista alunecandu man'a Israclitulu, a lovitură cu briceagulu pe baietu dreptu in frunte; acesta a inceputu se strige aruncandu-se sub masa, Israclitulu s'a apropiat de densulu ca se-i dec ajutoru, ecce ce a facutu pe baietu ca se tipă mai tare si se fugă in curte unde l'a urmatu si Israelitulu. Intre acestea unu sergentu de dì se infatisă, atrasu de tipetele baietului si in locu se faca a se constată imprejurările in fati'a locului printr'unu procesu-verbalu spre a puté justifi'a se-si faca cursulu ei, in locu se asigureze pe baietu si se-i dec totu ajutoriulu medicalu spre vindecarea aceleri rani, acestu sergentu a avutu trist'a ideia de a transporta pe baietu din acestu punctu alu orasului la localulu politiei ca acolo se incheia procesulu verbalu. Cu acesta procedere lumea irritata s'a gramaditu la birtu unde remasese Israelitulu si acestu din urma a fostu batutu pana candu a sositu gard'a compusa de patru soldati de linie, crameșii de siefulu lor din inchisoreea de pesto drumu de localu, pentru a arestată pe colportore; totu atunci sosi si o multime de evrei; o cărtă mare se incepù si se incinse o luptă intre amendoue partile. De aci lumea se imprascia pe strate, unii, pornira